Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021-2027 keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku arutelu protokoll

Aeg

06.02.2020 kell 14.00-15.00

Koht

Maaeluministeeriumi suur saal, Lai 39 / Lai 41, Tallinn

Osalejad

Pille Antons ja Agnes Saks (ELLE OÜ), Riina Maruštšak (Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda), Livi Rooma (Põllumajandusuuringute Keskus), Eleri Pulk ja Kairi Pääsuke (Keskkonnaministeerium), Anu Kalju, Kristine Hindriks, Joosep Lukk (kõik Maaeluministeeriumist).

Protokollija

Anu Kalju (Maaeluministeerium)

Päevakava

Pille Antons tegi ülevaate ÜPP strateegiakava 2021–2027 koostamisest ning selle KSH programmist – mõju hindamise põhimõtetest, mõjuvaldkondadest ja programmile laekunud ettepanekutest.

Arutelu

Maaeluministeerium: KSH programmi ajakava kommentaariks – liigume paralleelselt strateegiakavaga. Eesti on oma strateegiakava koostamisega jõudnud EL-i poolsest tegevusest ette - EL-is tegeletakse alles SWOT analüüside ja vajaduste kindlaksmääramisega.

- Kui programmi koostamist alustasime, kas me Euroopa Rohelise Kokkulepe ka välja tõime?

  ELLE OÜ: Eraldi seda programmis välja toodud ei ole, aga kaalume selle arvestamist.

- Kui palju on töögruppide tööst sisendit tulnud?

  ELLE OÜ: Sisendit ikka saame. Oleme sunnitud töögruppides osalemist optimeerima ja igale poole ei jõua. Erinevate osapoolte konkreetsed ettepanekud saab asjakohasusel taustinformatsioonina välja tuua KSH-s, isegi, kui need sekkumiste lõppversioonidesse ei jõua. Näiteks EKO seisab konkreetselt keskkonnaeesmärkide eest ja nende jagatav taustinfo on kasulik ka meile, kuigi meie peame arvestama nii keskkonna- kui ka sotsiaalsete mõjudega ja otsima tasakaalu.

- Natura alade puhul ei saa ju sotsiaalsete vaatepunktide suunas minna?

  ELLE OÜ: Jah, Natura hindamise puhul on teistmoodi.

- Kas te hindate ka osapoolte tasakaalu töögrupis?

  ELLE OÜ: Otseselt mitte, kuid põhimõtteliselt vaatame, kas kõigi huvigruppide arvamused jäävad kõlama.

- Kas eriarvamused peaksid ka sekkumislehtedel välja toodud olema?

  ELLE OÜ: Sekkumislehtedel pigem mitte. KSH aruandes me ka ei too eraldi seisukohti välja. Vajadusel leiab kajastamist, et strateegiakava koostamisel on erinevaid lahendusi kaalutud. Samuti saame vajadusel anda selgitusi, miks on mingi kompromisslahendus kujunenud. Tähelepanu pöörame siis, kui midagi, mis ka meie arvates on oluline, pole piisavalt arvesse võetud. Kui leitakse, et mingi info, mis on sekkumislehelt välja jäänud, vajab kuskil kajastamist, siis asjakohasusel saab selle lisada KSH aruandesse.

- Kas praegused töögruppide memod on teie arvates piisavalt detailsed?

  ELLE OÜ: Me ei saa seda ette öelda, millised need täpsemalt olema peaksid.

  Maaeluministeerium: Memo detailsusaste sõltub väga palju töögrupi juhist ja tema töökorraldusest. Üldine lähenemine on memo puhul pigem üldsõnalisem, eriarvamused ja ettepanekud tuleks kindlasti välja tuua. Pikemad memod on töögrupi juhtidel kindlasti lauasahtlis olemas ja siis tuleks juba nendega kontakteeruda.

- Kas te olete hinnanud ka juhtkomisjoni liikmete koosseisu, kas see on tasakaalus (keskkonna ja kliima aspektidest vaadelduna)?

  ELLE OÜ: Me ei ole seda niimoodi hinnanud. Juhtkomisjoni on kaasatud erinevad osapooled ja kõik nendest ei saa esindada keskkonnavaldkonda.

  Maaeluministeerium: Protsessi mõttes kinnitab strateegiakava sekkumised ikkagi lõpuks Vabariigi Valitsus. Juhtkomisjon on pigem nõuandev kogum ja teeb valiku mõttes ettepanekuid.

- Kas või kui palju te plaanite tähelepanu pöörata indikaatoritele?

  ELLE OÜ: KSH raames me ise pole plaaninud indikaatoreid välja töötada, kuid vastavushindamise raames me saame strateegiakava indikaatoreid võrrelda teiste arengukavadega.

- Kas jälgite, kuidas valideeruvad indikaatorid strateegiakava sisuga? Kas eesmärk vastab selle taha pandud indikaatorile?

  ELLE OÜ: Kindlasti peame sellele tähelepanu pöörama keskkonnaindikaatorite poolelt. Seda hinnatakse ilmselt lähemalt paralleelselt toimuva eelhindamise raames.

  Maaeluministeerium: Eelhindamisel seda kindlasti hinnatakse ja tegelikult peaksime ka KSH osas vaatama, kas ja kuidas keskkonnaindikaatoritega arvestama peaksime.

- Kui põllumajanduse mõju hakatakse hindama läbi liikide ja elupaikade muutuste, kas te plaanite ka seda arvesse võtta kuidagi? Soovitame uurida loodusdirektiivi aruannet, mis sai just esitatud.

  ELLE OÜ: Ma ei julge hetkel lubada, kas me saame hindamist sellisel tasemel teha, kuid me saame uuringutele ja seire tulemustele tähelepanu pöörata ja viidata. Vaatame ja kaalume nende dokumentide kasutamist.

– Programmis on kirjas, et täiendav sotsiaal-majanduslike mõjude hindamine toimub paralleelselt eelhindamise protsessis. Mida see endast kujutab?

  Maaeluministeerium: Euroopa Komisjonile esitatava kohustusliku eelhindamise teeb Maaülikool, kes just alustas selle protsessiga. Nad vaatavad üle kõik muud sekkumistega seonduva ja KSH-st välja jäävate mõjude hindamise. Lisaks hinnatakse rahaliste vahendite kasutamist. Kõik valmivad dokumendid lisatakse ka Maaeluministeeriumi kodulehele.

Lisaks esitati KSH programmi avaliku arutelu ajal üks kirjalik küsimus, mille vastus paluti lisada programmile.

– Kuivõrd on ÜPP KSH seotud varasema PõKa KSH-ga, sh millistes suundades ÜPP KSH läheb sügavamaks /detailsemaks?

  ELLE OÜ: ÜPP KSH raames arvestame vähemalt vastavushindamises PõKa-ga. PõKa KSH-ga me otsest sidusust siiski ei näe. Tulenevalt PõKa KSH üldistusastmest ei võeta sealt tõenäoliselt otsest sisendit, samuti ei ole eesmärgiks seatud PõKa KSH edasiarendamist või selles protsessis esitatud, kuid vastamata jäänud küsimuste, katmist. Lähtume ettepanekutest ja küsimustest, mis keskkonnaühendused ja teised osapooled tegid strateegiakava KSH programmile.

  Eeldame, et teatud valdkondades saab ÜPP KSH minna mõnevõrra põhjalikumaks, kuid hindamine jääb siiski kvalitatiivseks (mõjude suurust konkreetselt mõõta ja arvuliselt väljendada pole võimalik). Mõjude hindamine täpsustub nendes osades, kus strateegiakava detailsus on suurem kui PõKa detailsus. Nt, kui strateegiakavaga seatavad nõuded/kitsendused taimekaitsevahendite kasutamisele karmistuvad, leevenduvad või jäävad samaks, võrdluses seniste toetusskeemidega, saab ka hinnanguid andes tugineda sellele konkretiseeritud infole.

Kokkuvõte

Kõik esitatud ettepanekud ja küsimused vaadatakse üle ning vajadusel täiendatakse KSH programmi. Täiendatud KSH programm pannakse üles Maaeluministeeriumi kodulehele.